

Η ΠΑΤΑΤΑ

Διανέμεται δωρεάν.

ΑΘΗΝΑΙ - 1917

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

[Ἀνατύπωσις τοῦ ὑπὸ τῆς Βασιλικῆς Γεωργικῆς ἐται-
ρείας ἐκδοθέντος τεύχους τοῦ κ. Π. Παπαγεωργίου
περὶ πατάτας].

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΕΙΑΝ. ΤΗΣ Α. Μ. ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

Εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς καὶ κρίσιμους περιστάσεις τὰς ὁποίας διέρχεται ἡ Πατρίς μας κάθε γεωργὸς ἔχει ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ συντελέσῃ μὲ ὅλας τοὺς δυνάμεις εἰς τὴν αὐξησίν τῆς γεωργικῆς τοῦ παραγωγῆς, μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἐξασφαλίζει, μαζὺ μὲ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Πατρίδος καὶ μεγάλο χρηματικὸν κέρδος.

Ἡ αὐξησης τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς πρὸς ἐπάρκειαν τῆς χώρας θὰ ἐξασφαλισθῇ τότε μόνον, ὅταν κτηματῖαι καὶ καλλιεργηταὶ ἐπιδοθοῦν μὲ ζῆλον εἰς τὴν καλλιέργειαν μεταλλειτέρων ἐκτάσεων γῆς καὶ ὅταν καὶ αὐτοὶ οἱ ἄτομοι χρησιμοποιήσουν, ὅσοι βεβαίως ἡμποροῦν, καὶ τὸν μικρὸν ἀκόμη κῆπὸν τῶν πρὸς καλλιέργειαν.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐπικαίρως εἶναι ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας. Διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιέργειας τοῦ θρεπτικωτάτου τούτου τοῦ προϊόντος, τὸ Κράτος ἔλαβεν ἐνεργὰ μέτρα πρὸς διευκόλυνσιν τῶν γεωργῶν, τὸσον διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ ἀπατημένου σπέρου ὅσον καὶ διὰ τὴν παραχρῆν ὁδηγίων. Διὰ τοῦτο ὅσοι θέλουσιν νὰ προμηθευθῶν σπὸραν πατάτας ἀρκεῖ ν' ἀπατανθῶν εἰς τοὺς κ. κ. νομογεωπόνους καὶ τὰς ἀστυνομικὰς ἀρχὰς τῆς περιφερείας τῶν. Αὐτοὶ θὰ τοὺς προμηθεύσουν πατάταν εἰς τὴν ἀξίαν τῶν καὶ θὰ τοὺς ὁδηγήσουν ἐπὶ τόπου εἰς ὅ,τι ἔχουν ἀνάγκην διὰ τὴν φύτευσιν τῆς καὶ καλλιέργειαν.

Πρὸς περισσοτέραν εὐκολίαν τῶν κτηματιῶν καὶ καλλιεργητῶν ὁ «Πατριωτικὸς Σύνδεσμος τῶν Ἑλληνίδων», ἐξέδωκεν εἰς χιλιάδας φυλλαδίων τὰς πρακτικὰς ταύτας ὁδηγίας διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς πατάτας, ἀναδημοσιεύσασα σχετικὸν τεύχος τῆς Βασιλ. Γεωργικῆς. Ἑταιρείας. Τὰ φυλλαδία αὐτὰ διανέμει δωρεάν.

Κτηματῖαι καὶ καλλιεργηταὶ! Φυτεύσατε, τώρα μὲ τὴν κατάλληλον ἐποχὴν, ὅσον εἰμπορεῖτε περισσοτέραν ἐκτασιν μὲ πατάταν. Νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι, μαζὺ μὲ τὸ μεγάλο κέρδος τὸ ὁποῖον ἐξασφαλίζετε, προσφέρετε πραγματικὴν εὐεργεσίαν εἰς τὴν Πατρίδα.

Ἰανουάριος 1917.

Ὁ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν

τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τύποις Σ. Ν. Ταρουσοπούλου

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

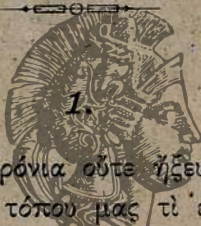

ΠΗΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ Β. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η ΠΑΤΑΤΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐδῶ καὶ ὀλίγα χρόνια οὔτε ἤξευραν σχεδὸν εἰς τὰ περισσότερα μέρη τοῦ τόπου μας τί εἶναι ἡ πατάτα.

Σήμερα ἔχει διαδοθῇ ἀρκετὰ καὶ τὴν καλλιεργοῦν ὅλο καὶ περισσότερον.

Ἡ πατάτα ἔχει πλέον γίνῃ ἀπαραίτητη τροφή καὶ καθὼς ἔχει πολὺ ἄμυλον — 15 - 20 % — εἶναι πολὺ θρεπτική, εὐκολοχώνευτη καὶ ὑγιεινή.

Ἡ τελευταία στατιστικὴ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας (1911), λογαριάζει πῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καλλιεργεῖται πατάτα εἰς ἑκτάσιν 50,000 στρεμμάτων περίπου.

Τὴν μεγαλύτερην ἑκτάσιν καλλιεργοῦν οἱ νομοὶ Κερκύρας καὶ Μεσσηνίας, ἡ Ἀττική, αἱ Θῆβαι, ἡ Λάρισα καὶ ἡ Σῦρος ἡ ὁποία παράγει καὶ τὴν πρωϊμώτερον διότι ἔχει καὶ τὸ ζεστότερον κλίμα.

Σήμερα ἀσφαλῶς ἡ καλλιεργημένη εἰς τὸν τόπον ἔκτασις εἶναι ἀκόμη μεγαλήτερη, χωρὶς νὰ λογαριάσωμεν καὶ τὴν Νέαν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία ἄρχισε καὶ αὐτὴ νὰ παράγῃ πατάταν ὅλο καὶ περισσότερην.

Εἰκ. 1. - Ἡ πατάτα.

Ἡ πατάτα μᾶς ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν. Ἀπὸ ἐκεῖ τὴν ἔφεραν πρῶτα πρῶτα εἰς τὴν Ἰσπανίαν θαλασσοπόροι Ἰσπανοί, ἐδῶ καὶ πεντακόσια χρόνια. Ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν ἀπλώθηκε σιγὰ σιγὰ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ τελευταῖα εἰς τὴν πατρίδα μας, ὅπου τὴν ἔφερε, πρὸ ἑκατὸν χρόνων, ὁ Καποδίστριας (βλέπε εἰκ. 1).

2. Ποῖα χόματα σηκώνουν τὴν πατάταν.

Τὴν πατάταν τὴν σηκώνει κάθε τόπος, ἀν δὲν εἶναι βάλτος ἢ δὲν ἔχῃ βράχια, φθάνει νὰ ὀργώσωμεν βαθυὰ καὶ νὰ κοπρίσωμεν μὲ πολλὴν κοπριά. Τὰ ἐλαφρὰ ὁμῶς

καὶ τὰ βαθυὰ χώματα εἶναι τὰ καλύτερα διὰ τὴν πατάτα.

Πρὶν φυτέψῃς τὴν πατάτα σου πρέπει νὰ ὀργώσῃς ὅσον ἡμπορεῖς βαθύτερα καὶ καλύτερα. Δοκίμασε καὶ θὰ τὸ ἰδῇς καὶ μόνος σου· ἂν δὲν ὀργώσῃς βαθυὰ οὔτε τὴν μισὴν ἐσοδείαν δὲν θὰ ἔχῃς. Δύο καὶ τρεῖς φορές λοιπὸν ὀργώσε «σταυρωτά» μὲ τὸ σιδερένιο ἄροτρον,¹ ἔπειτα σβάρνισέ καὶ καθάρισε τὸ χωράφι ἀπὸ τὴν ἀγριάδα καὶ τὰ ἄλλα ἀγριοβότανα. Μάζεψε τέλος ὅσα λευάρια ὑπάρχουν καὶ σὲ ἐμποδίζουν.

3. Διάλεγμα τοῦ σπόρου.

Ἡ πατάτα ποῦ θὰ φυτέψῃς πρέπει νὰ εἶναι γερή,

Εἰκ. 2. — Πατάτα δλόκληρη.

(κάθε μικρὴ λακούδα εἶνε ἓνα μάτι τῆς πατάτας).

βαρειά, κανονικὴ εἰς τὸ σχῆμα καὶ **μέτρια**, οὔτε πολὺ **μεγάλῃ**, οὔτε πολὺ **μικρὴ**.

Ἄν φυτέψῃς τὴν πατάταν δλόκληρην θὰ σοῦ δώσῃ

¹) Γεωργικὰ ἐργαλεῖα κάθε εἶδους προμηθεύει εἰς τοὺς γεωργοὺς ἡ Βασιλ. Γεωργικὴ Ἑταιρεία. Διὰ μεγαλύτερην μάλιστα εὐκολίαν ἔχει συστήσει εἰς Ζάππειον μίαν ἐκθεσὶν ἐργαλείων καὶ μηχανῶν. Τὴν ἐκθεσὶν ἡμπορεῖ νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ κανεὶς ἐλευθέρα.

περισσότερον, ἂν ὅμως θέλῃς νὰ οἰκονομήσῃς σπόρον, κόψε τὴν εἰς κομμάτια, δύο ἢ τρία ἢ τέσσαρα, εἰς τὸ μάκρος τῆς. Φρόντισε ὅμως τὸ κάθε κομμάτι νὰ ἔχῃ ἀπὸ δύο ἢ τρία μάτια (βλέπε εἰκ. 2 καὶ 3).

Εἰκ. 3. — Πατάτα κομμένη εἰς τὰ τέσσαρα.

(κάθε μικρὴ λακούδα εἶνε ἓνα μάτι τῆς πατάτας).

Διὰ κάθε στρέμμα χρειάζεσαι 100 - 130 ὀκάδες. Ὅσοι καλλιεργοῦν πατάτα πρῶτῃν, αὐτοὶ φυτεύουν ἀκόμα περισσότερον σπόρον, 130 - 150 ὀκάδες.

4. Πατάτα ποτιστικὴ καὶ πατάτα ξερική.

Κατὰ τὸ νερὸ καὶ τὸ χῶμα ποῦ ἔχομεν, θὰ κάμω-
μεν πατάτα ποτιστικὴν ἢ ξερικήν. Περισσότερον συμ-
φέρει ἡ ποτιστικὴ πατάτα διότι δίδει περισσότερον, καὶ
δι' αὐτὸ αὐτὴν πρέπει νὰ καλλιεργήσωμεν ὅταν ἔχωμεν
νερὸ διὰ πότισμα. Εἰς ὅσους καλλιεργοῦν οἱ ἴδιοι τὸ
κτημὰ των, ὅπως οἱ μικροὶ κτηματῖαι, ἡ πατάτα καὶ
μάλιστα ἡ ποτιστικὴ δίνει μεγάλα κέρδη.

Ἄμα μᾶς λείπῃ τὸ νερό, ἔχομεν ὅμως χωράφια ποῦ

¹⁾ Ἡ Ἀττικὴ, ἡ Κέρκυρα, ἡ Σύρος, ὅπου καλλιεργοῦν πολὺ πα-
τάτα, ἐδημιούργησαν ἰδιαίτερες ποικιλίες πατάτας. Τὸ νὰ βελτιώσῃ κα-
νεῖς ἢ νὰ ἐπιτύχῃ νὰ ἐγκλιματίσῃ νέαν ποικιλίαν πατάτας εἶναι πρᾶγμα
πολὺ σπουδαῖον, δυστυχῶς ὅμως δὲν ἔχει γίνῃ καμμία συστηματικὴ
ἐργασία δι' αὐτὸ μέχρι σήμερον εἰς τὸν τόπον μας.

κρατοῦν ὑγρασίαν, τότε συμφέρει νὰ καλλιεργήσωμεν ξερικὴν. Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα συχνὰ ἡ ξερικὴ πατάτα εἰς μεγάλῃν ἔκτασιν εἶναι προτιμώτερη.

5. Πῶς φυτεύεται ἡ ποτιστικὴ πατάτα.

Ἡ ποτιστικὴ πατάτα φυτεύεται μὲ τρεῖς τρόπους, 1) εἰς λακοῦβες 2) εἰς τριβάδια καὶ 3) εἰς αὐλάκια.

Φύτεμα εἰς λακοῦβες. Ἀφοῦ ἐτοιμάσης καλὰ τὸ χωράφι σου, κόψε βραγιᾶς ἢ ἀλίε. Δόσε εἰς τὴν βραγιὰν

Εἰκ. 4. - Φύτεμα εἰς λακοῦβες.

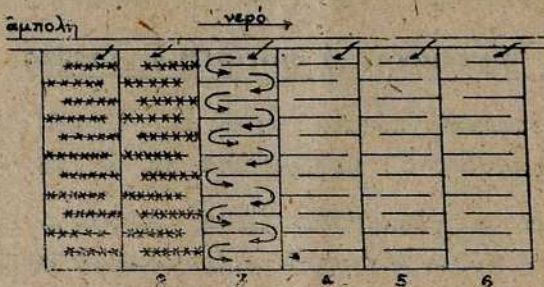
(6 βραγιᾶς, ἡ 1 καὶ ἡ 2 ἔχουν φυτευθῇ μὲ πατάτα).

μάκρος 5 - 8 μέτρα καὶ 1,20 ἕως 1,50 πλάτος κατὰ τὸ νερὸ ποῦ ἔχεις, λίγο ἢ πολὺ, καὶ σκάψε μέσα λακοῦβες (γουβιά) μὲ βάθος 10 ἑκατοστὰ (πόντους) καὶ 20 - 25 - 30 ἑκατοστὰ μακρὰ τὴν μίαν ἀπὸ τὴν ἄλλην (βλέπε εἰκ. 4).

Εἰς καθὲ λακοῦβαν βάξεις ἀπὸ μίαν πατάτα μὲ τὸ μάτι τῆς πρὸς τὰ ἐπάνω.

Σκέπασέ την πρῶτα μὲ ὀλίγο καλοχωνευμένο φουσκὶ καὶ ἔπειτα ρίξε καὶ τὸ χῶμα τῆς λακοῦβας. Ἀφῆσε θέσιν διὰ τὴν ἀμπολήν, διὰ νὰ περάσῃ τὸ νερὸ ὅταν θὰ ποτίσης.

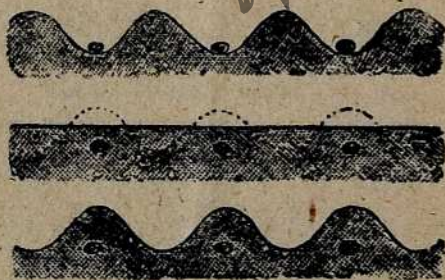
Φύτεμα εἰς τριβάδια. Κόψε καὶ συγύρισε τριβάδια, 5-8 μέτρα εἰς τὸ μᾶκρος καὶ 1-1,50 τὸ πλάτος καὶ

Εἰκ. 5. - Φύτεμα εἰς τριβάδια.

(6 βραγιές μὲ τριβάδια, ἡ 1 καὶ ἡ 2 ἔχουν φυτευθῇ μὲ πατάτα, ἡ 3 δείχνει πῶς γίνεται τὸ πότισμα).

φύτεψε πατάτα 25-30 ἑκατοστά τὴν μίαν ἀπὸ τὴν ἄλλην (βλέπε εἰκ. 5).

Εἰκ. 6. - Φύτεμα τῆς πατάτας μὲ τὸ ἄροτρον ἢ μὲ τὸν αὐλακωτήν.

Ἐπάνω: ἀρογμὰ αὐλακιζ καὶ φύτεμα. — Κάτω: σπάσιμον τῶν τοίχων καὶ σκέπασμα τῆς πατάτας. — Εἰς τὸ μέσον: ἰσοπέδωμα τῶν τοίχων.

Σκέπασέ την μὲ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἄνοιξε ἀμπο-
λές. Τὰ τριβάδια τὰ προτιμοῦν ὅπου τὰ χῶματα εἶναι

δυνατά. Εἰς χώματα ἐλαφρὰ τὸ φύτεμα εἰς λακοῦδες εἶναι καλύτερον.

Φύτεμα εἰς αὐλάκια. Ἀφοῦ ἐτοιμασθῇ τὸ χωράφι, ἀνοίξε μετὰ τὸ ἄροτρον μίαν αὐλακιὰν εἰς βάθος 8-10 ἑκατοστὰ καὶ βάλῃ πατάτα 30-40 ἑκατοστὰ τὴν μίαν ἀπὸ τὴν ἄλλην μετὰ τὸ μάτι πάντοτε πρὸς τὰ ἐπάνω.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ κρατῇς αὐτὴν τὴν ἀπόστασιν διὰ νὰ ἡμπορέσῃ ἡ πατάτα νὰ πιάσῃ καλά, καὶ νὰ ἀναπνεύουν τὰ φύλλα τῆς ἐλεύθερα.

Σκέπασε μετὰ τὸ χώμα μιᾶς δεύτερης αὐλακίᾳς κοντὰ εἰς τὴν πρώτην. Εἰς τὴν δεύτερην αὐτὴν αὐλακιὰν φύτεψε κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ σκέπασε πάλιν μετὰ μίαν τρίτην αὐλακιὰν κ.λ.π.

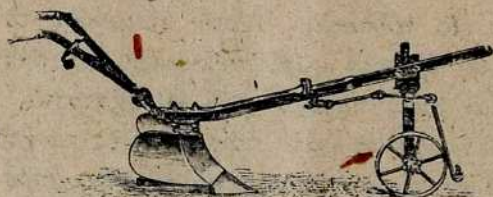
Ἐπεὶτα ἀπὸ τὸ φύτεμα ὀθαρινίζεις καὶ ἰσοπεδώνεις καὶ κόβεις βραγιᾶς διὰ τὸ πότισμα (βλέπε εἰκ. 6).

Ἄν βρέξῃ, ἡ πατάτα φυτρώνει ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγες ἡμέρας. Ἄν δὲν βρέξῃ, καὶ τὰ χώματα εἶναι διψασμένα καὶ στεγνά, πότισέ τὴν χωρὶς ἄλλο.

6. Πῶς φυτεύεται ἡ ξερικὴ πατάτα.

Τὸ φύτεμα τῆς ξερικῆς πατάτας γίνεται μετὰ τὸ ἄροτρον, ἀκόμη. δὲ καλύτερα μετὰ τὸν αὐλακωτὴν. Ὁ αὐλακωτὴς (βλέπε εἰκ. 7) εἶναι ἓνα εἶδος ἄρότρου μετὰ δύο ὕννια καὶ δύο φτερὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ὥστε νὰ ἀνοίγῃ αὐλάκια. Ἀφοῦ ἐτοιμάσῃς τὸ χωράφι, ἀνοίγεις μετὰ τὸν αὐλακωτὴν αὐλάκια τὸ ἓνα κοντὰ εἰς τὸ ἄλλο ὥστε νὰ γίνουν τοῖχοι καὶ αὐλάκια (βλέπε εἰκ. 6). Εἰς κάθε 30-40 ἑκατοστὰ ἀπόστασιν τὴν μίαν ἀπὸ τὴν ἄλλην

βάλε τὴν πατάτα σου. Ὑστερα σπάσε τοὺς τοίχους μὲ τὸν ἴδιον αὐλακωτὴν καὶ ρίξε τὸ χῶμά των δεξιὰ καὶ

Εἰκ. 7. - Αὐλακωτής.

(ρίχνει τὸ χῶμα δεξιὰ καὶ ἄριστερά ὥστε νὰ ἀνοίγῃ αὐλάκι).

ἄριστερά ὥστε νὰ σκεπάζῃ τὴν πατάτα, καὶ εἰς τὴν θέσιν τοῦ τοίχου νὰ γίνουν αὐλάκια.

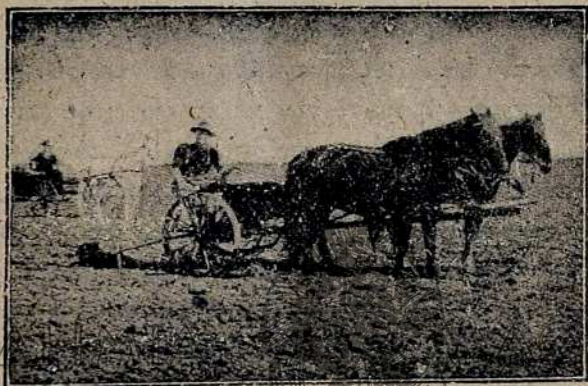

Εἰκ. 8. - Φύτεμα μὲ τὸ ἄροτρον ἢ μὲ τὸν αὐλακωτὴν.

Τὸν αὐλακωτὴν θὰ μεταχειρισθῇς καὶ ἀργότερα ἔταν

ἔλθῃ καιρὸς νὰ παραχώσῃς καὶ εἰς τὸ ξερίζωμα ἀκόμη τῆς πατάτας, ἂν δὲν ἔχῃς ἄλλο εἰδικὸν ἐργαλεῖον.

Ὅπου καλλιεργοῦν εἰς μεγάλην ἔκτασιν πατάταν, ἔχουν συμφέρον νὰ δοκιμάσουν εἰδικὰ μηχανήματα διὰ

Εἰκ. 9. - Φυτευτικὴ μηχανὴ διὰ τὴν πατάταν.

τὸ φύτεμα. Εἶναι κατασκευῆς ἀμερικανικῆς καὶ θέλουν διὰ νὰ ἐργασθοῦν δύο καλὰ ζῶα (βλέπε εἰκ. 9).

7. Λιπάσματα.

Ἡ πατάτα ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ πολλὸ φουσκί, ὅσον ἡμπορεῖς περισσότερα, διὰ νὰ γίνῃ τὸ χῶμα ἀπαλὸν καὶ πλούσιον. Θέλει καὶ χημικὰ λιπάσματα. Τὰ χημικὰ λιπάσματα δίδουν εἰς τὴν πατάταν λαμπρὰ ἀποτελέσματα.

Λιπάσματα εἰς τὴν ποτιστικὴν. Ἡ ποτιστικὴ πατάτα θέλει ἄφθονα λιπάσματα. Μεταχειρίσου 1000 - 2000 ὀκάδες κοπριάν τὸ στρέμμα. Σὲ συμβουλεύω μάλιστα νὰ τὴν συμπληρώσῃς μὲ 40 ὀκάδες υπερφωσφορικὸν ἢ νὰ

ρίξεῖς μόνον τὴν μιστὴν κοπριά. καὶ τὴν ἄλλην μιστὴν ν' ἀντικαταστήσῃς μὲ χημικὸν λίπασμα, (τύπου 6-8-8), τὸ στρέμμα 40-80 ὀκάδες.

Τὴν κοπριά, τὸ καλύτερον εἶναι νὰ τὴν σκορπίσῃς εἰς τὸ χωράφι καὶ νὰ τὴν παραχώσῃς μὲ τὸ τελευταῖον ὄργωμα. Ἄν πάλιν θέλῃς νὰ οἰκονομήσῃς κοπριά τὴν ρίχνεις εἰς τὰ αὐλάκια ποῦ θὰ φυτέψῃς πατάτα — ἂν τὸ φύτεμα γίνεται μὲ τὸ ἄροτρον — ἢ εἰς τὰ γουδιὰ, ἂν φυτεύῃς εἰς γουδιὰ.

Τὸ χημικὸν λίπασμα τὸ σπείρεις καὶ τὸ παραχώνεις μὲ τὸ τελευταῖον ὄργωμα ὀλίγες ἡμέρες πρὶν φυτέψῃς ἢ καλύτερα τὸ ρίχνεις μέσα εἰς τὰ γουδιὰ ἢ εἰς τὰ αὐλάκια ποῦ θὰ φυτέψῃς τὴν πατάτα. Σκέπασε πρῶτα πρῶτα μὲ ὀλίγον χῶμα καὶ κατόπιν βάλε τὴν πατάτα σου. Τὸ χημικὸν λίπασμα θὰ ὠφελέσῃ περισσότερο καὶ θὰ ἔχῃς οἰκονομίαν.

Ἔνα παράδειγμα. Κοντὰ εἰς τὸ Μαρούσι ἕνας χωρικός ἐκαλλιέργησε περίπου πατάτα δοκιμαστικῶς. Ἐρρίξε εἰς τὸ ἕνα κομμάτι κοπριά καὶ εἰς τὸ ἄλλο κοπριά καὶ χημικὰ λιπάσματα εἰς μεγάλην δόσιν διὰ νὰ πάρῃ μεγάλην ἐσοδείαν.

Ἔνα στρέμμα ἐπῆρε 10 κάρρα κοπριά ἀξίας 120 δραχμῶν, — εἶναι τὸ μεγαλύτερο ποσὸν κοπριάς διὰ τὴν πατάταν — καὶ ἔδωσε, μὲ μίαν καλὴν καλλιέργειαν καὶ ἀφθονα ποτίσματα, 1900 ὀκάδες πατάτα, ἀξίας, πρὸς 20 λεπτὰ τὴν ὀκᾶν, δρ. 380 περίπου.

Ἔνα ἄλλο στρέμμα, δίπλα εἰς τὸ πρῶτον, ἐπῆρε ἕξ μόνον κάρρα κοπριά ἀξίας δρ. 72, — ἀλλὰ καὶ ἕνα σάκχον χημικοῦ λιπάσματος (τύπου 6-8-8) ἀξίας δρ. 24.¹

¹) Σήμερον ἔνεχα τοῦ πολέμου ἡ ἀξία τοῦ σάκχου λιπάσματος εἶναι μεγαλύτερη. Ἀλλὰ καὶ ἡ πατάτα πληρώνεται σήμερα ἀκριδότερα παρὰ πρὶν.

Αυτό έδωσε 2200 δκάδες πατάταν αξίας δρ. 440 περίπου, έδωσε δηλαδή 300 δκάδες πατάτα περισσότερη, αξίας 60 περίπου δραχμών.

Τò συμπέρασμα τής δοκιμής έρχεται μόνον του. Με τὰ χημικά λιπάσματα ο καλλιεργητής αντί νά εξοδεύσῃ 120 δραχ. διὰ κοπριάν εξώδεψε μόνον 100 δρ. διὰ κά-θε στρέμμα καί αύξησε τήν παραγωγήν του με τὸν τρά-πον αὐτὸν κατὰ 300 δκάδες πατάταν αξίας 60 περί-που δραχμῶν.

Ὅσοι δὲν ἐδοκίμασαν ἀκόμη χημικά λιπάσματα ἀς τὰ δοκιμάσουν καί θὰ πεισθοῦν ὅτι εἶναι οἰκονομικά καί ἀποτελεσματικά.

Λιπάσματα εἰς τὴν ξερικήν. Σπείρε εἰς κάθε στρέμ-μα 20 - 30 δκάδες χημικὸν λιπασμα (τοῦ τύπου 6 - 8 - 8) καί παράχωσε το με τὸ ὄργωμα ὕστερα ἀπὸ τὸ φύτεμα. Τὴν κοπριά, τὴν ρίχνεις εἰς τὰ αὐλάκια ποῦ θὰ ἀνοίξης διὰ νά φυτέψῃς τὴν πατάτα.

8. Πότε φυτεύομεν.

Φυτεύομεν τὴν πατάτα δύο φορές τὸν χρόνον, 1) ἅμα τελειῶνῃ ὁ χειμῶνας, Ἰανουάριον - Φεβρουάριον. Αὕτῃ εἶναι ἡ κάλοκαιρινή πατάτα (ἡ πρώϊμη) διότι θὰ ξεριζωθῇ τὸν Ἰούνιον. 2) Τὸν Ἰούλιον καί εἶναι ἡ φθινοπωρινή (ἡ ὀψιμη). Αὕτῃ ὠριμάζει τὸν Νοέμβριον καί θέλει περισσότερα νερά.

Ἦμπορεῖς ἀπὸ τὸ ἴδιον χωράφι νά ἔχῃς πατάτα δύο φορές τὸν ἴδιον χρόνον ἀρχεῖ νά ὀργώσῃς καί νά κο-πρίσῃς καλά.

Νὰ συναλλάζῃς κάθε χρόνον τὰ χωράφια σου, διὰ νὰ μὴ πιάσουν σκουλήκι καὶ τότε θὰ χάσῃς τοὺς κόπους σου.

9. Βοτάνισμα, σκάλισμα καὶ παράχωμα.

Μόλις φυτρώσῃ ἡ πατάτα πρέπει νὰ τὴν βοτανίσῃς ἀπὸ τὰ ἄγρια χόρτα. Ὑστερα ἀπὸ κάθε πότισμα σκάλιζέ τὴν διὰ νὰ μὴ χάσῃ ἡ γῆ τὴν ὑγρασίαν της.

Ἐνα σκάλισμα εἶναι μισὸ πότισμα.

Ὅταν ἀνθίσῃ ἡ πατάτα πρέπει νὰ τὴν παραχώσῃς, δηλαδὴ νὰ μαζέψῃς γύρω της γῆ, ὥστε νὰ τραφοῦν ἡ μικρὰ πατάτες. Μὲ τὸ παράχωμα ἡ πατάτα μεγαλώνει ἀλλ' ἔρχεται ὀψιμώτερη. Τὴν ξερικὴν πατάταν παράχωνε μὲ τὸ ἄροτρον ἢ ἀκόμη καλλίτερα μὲ τὴν αὐλακωτήν.

10. Πῶς καὶ πότε θὰ ποτίσῃς.

Μὴν ἀφήνεις τὴν πατάτα σου νὰ διψάσῃ. Λάθος καθὼς αὐτὸ ἢμπορεῖ νὰ σοῦ κόψῃ τὴν μισὴν ἐσοδεῖαν.

Ἔως ὅτου ἀνθίσῃ ἡ πατάτα, ἀρκοῦν ἕνα ἢ δύο ποτίσματα ἀν θέλῃς νὰ ὠριμάσῃ πρῶϊμα. Ὑστερα, πότισε ἀφθονα κατὰ τὸν καιρόν, δῶσε 2, 3, 4 καὶ 5 νερά. Σκάλιζε συχνὰ ὥστε τὸ χῶμα νὰ κρατῇ τὴν ὑγρασίαν τοῦ καὶ νὰ μὴ βγάξῃ χόρτον.

Τὰ πολλὰ ποτίσματα ἀργοῦν τὴν πατάτα νὰ ὠριμάσῃ ἀλλὰ δίνουν μεγαλύτερη ἐσοδεῖαν.

11. Ὁ περονόσπορος.

Πρόσεξε τὸν περονόσπορον! Εἶναι ἡ χειρότερη ἀρρώστεια τῆς πατάτας καὶ συχνὰ τῆς κάνει μεγάλην ζημίαν. Ἡ ἴδια ἀρρώστεια χαλὰ καὶ τὰ ἀμπέλια.

Μουχλιάζουν καὶ ξεραίνονται τὰ φύλλα καὶ βλαστάρια τῆς πατάτας καὶ ἔπειτα σαπίζει ὁλόκληρη.

Διὰ τὴν προλάβῃς τὸν περονόσπορον ῥάντιζε μὲ θειικὸν χαλκὸν (γαλαζόπετρα) καὶ μὲ ἀσβέστη.

Ῥίξε 2 ὀκάδες θειικὸν χαλκὸν εἰς 80 ὀκάδες νερὸ μέσα εἰς ἓνα βαρέλι ξύλινον. Ῥίξε εἰς ἓνα ἄλλο ἀγγεῖον μίαν ὀκτὼν ἀσβέστη εἰς 20 ὀκάδες νερό. Χύσε τὴν ἀσβέστη εἰς τὸν θειικὸν χαλκὸν καὶ ἀνακάτεψε δυνατά. Τὸ

Εἰκ. 10. — Τὸ ῥάντισμα.

φάρμακον εἶναι ἑτοιμον. Γέμισε τὸν ψεκάστῃρα σου (βλέπε εἰκ. 10) καὶ ῥάντισε. •

Κάμε ἀπὸ ἑνωρὶς τὸ πρῶτον ῥάντισμα, μόλις ἡ πατάτα μεγαλώσει 10 - 15 ἑκατοστά. Ῥάντισε πάλιν, κατὰ τὸν καιρὸν, μετὰ 15 - 20 ἡμέρας. Ἄν τύχῃ καὶ βρέξῃ ἐπανάλαβε τὸ ῥάντισμα χωρὶς ἄλλο μόλις ἡ βροχὴ περάσῃ, διότι τότε ἔχει τὸν μεγαλῆτερον φόβον νὰ πειραχθῇ ἀπὸ περονόσπορον. Αὐτὰ διὰ τὰ μέρη ὅπου βρέχει συχνά — ὅπως εἰς τὴν Κέρκυραν. Εἰς μέρη ὅπου δὲν

ἔχει πολλήν ὑγρασίαν, ὅπως εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἓνα ράντισμα εἶναι πολλὰς φορές ἀρκετόν.

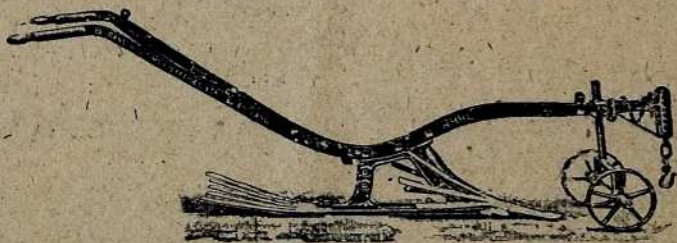
Ἄν προτιμᾷς νὰ ἀποφύγῃς τὸν κόπον τῆς ἐτοιμασίας σὲ συμβουλευθῶ νὰ μεταχειρισθῇς ἑτοιμον φάρμακον τὴν ἀντιπερονοσπορίνην.¹

Κάθε σάκκος μικρὸς (τῶν 2 ὀκ.) ἀναλογεῖ διὰ 100 - 120 ὀκ. νερό. Τὸ φάρμακον αὐτὸ κολλᾷ εἰς τὰ φύλλα τῆς πατάτας ὥστε νὰ μὴ παρασύρεται εὐκόλῃ ἀπὸ βροχήν. Ὅσοι γεωργοὶ ἢ ἀπὸ ἀμέλειαν ἢ ἀπὸ κακὴν οἰκονομίαν δὲν ἐράντισαν καὶ ὁ καιρὸς ἔτυχε βροχερὸς ἔχασαν τὴν πατάτα τους.

Πρόσεχε τέλος νὰ διαλέγῃς διὰ σπόρον πατάτα ποῦ δὲν ἔχει πάθῃ ἀπὸ περονόσπορον.

12. Πῶς ξεριζώνεται ἡ πατάτα.

Ὅταν τὰ φύλλα τῆς πατάτας κιτρινίσουν, ζαρῶσουν καὶ μαραθοῦν, ἡ πατάτα εἶναι ὥριμη. Ξεριζώνει τὴν πα-

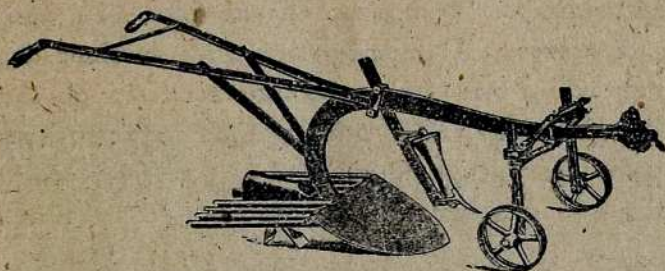

Εἰκ. 11. - Ξεριζωτὴς τῆς πατάτας (εὐρωπαϊκοῦ συστήματος).

τάτα σου μὲ καιρὸν στεγνόν, ὄχι ὑγρόν. Ἄν θέλῃς νὰ οἰκονομήσῃς ἡμερομίσθια ἢ μπορεῖς νὰ ξεριζώσῃς ἀντὶ μὲ

¹) Τὴν ἀντιπερονοσπορίνην κατασκευάζει ἡ Ἑταιρεία Χημικῶν Προϊόντων καὶ Λιπασμάτων.

τὴν ἄξιαν, μὲ τὸ ἄροτρον ἢ ἀκόμη καλλίτερα μὲ τὸν ἐκριζωτήν, ἀλλὰ μὴ λησμονῆς ὅτι ὁ ἐκριζωτὴς θέλει δύο καλὰ ζῶα διὰ νὰ ἐργασθῇ.

Εἰκ. 12. - Ἐκριζωτὴς πατάτας (ἀμερικανικοῦ συστήματος).

Ἄν ἡ πατάτα εἶναι ξερική, δὲν συμφέρει νὰ τὴν ξεριζώσῃς μὲ τὴν ἄξιαν. Ἀναγκαστικῶς πρέπει τότε νὰ

Εἰκ. 13. - Ἐκριζωτὴς πατάτας διὰ μεγάλα κτήματα.

τὴν ξεριζώσῃς μὲ τὸ ἄροτρον ἢ μὲ τὸν ἐκριζωτήν. Τὸ ἐργαλεῖον αὐτὸ σκάβει βαθυὰ τὴν γῆν καὶ πετᾷ τὴν πα-

τάταν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν χωρὶς νὰ τὴν κόψῃ, ὅπως συ-
χνὰ τὸ κάνει ἡ ἄξινα ἢ τὸ κοινὸν ἄροτρον.

Ἐκρίζωτὰς ἔχομεν δύο εἰδῶν. Τὸν εὐρωπαϊκὸν καὶ
τὸν ἀμερικανικόν. Ὁ πρῶτος (βλέπε εἰκ. 11) ὁμοιάζει
πολὺ μὲ ἄροτρον. Ὁ ἀμερικανικὸς ἔχει ἐντελῶς ἰδιαίτε-
ρην κατασκευὴν καὶ εἶναι πρακτικώτερος εἰς τὰ ἐλαφρὰ
χώματα (βλέπε εἰκ. 12). Διὰ μεγάλας ἐκτάσεις πατάτας
ὑπάρχουν τέλεια μηχανήματα διὰ τὸ ξερίζωμα, τὰ καπα-
σκευάζουν δὲ ἀμερικανικὰ ἐργοστάσια (βλέπε εἰκ. 13).

13. Πῶς ἀποθηκεύομεν τὴν πατάτα.

Ἡ πατάτα, πρέπει νὰ στεγνώσῃ πρῶτα πρῶτα καλὰ
εἰς τὸ χωράφι δι' αὐτὸ τὴν ἀφίνομεν νὰ τὴν χτυπήσῃ
ὁ ἀέρας καὶ ὁ ἥλιος καὶ ὕστερα τὴν μεταφέρομεν εἰς
τὴν ἀποθήκην, ἂν βέβαια δὲν πρόκειται νὰ τὴν δώσω-
μεν εἰς τὸ χωράφι.

Διάλεγε χωριστὰ τὴν μεγάλην, τὴν μέτριαν, τὴν μικρὴν
καὶ τὴν κομμένην ἢ χαλασμένην (βλέπε εἰκ. 14). Ἄν τὸ
χωράφι εἶναι δυνατὸ καὶ κολλᾷ τὸ χῶμα εἰς τὴν πατάτα
ἡμποροῦμε νὰ τὴν πλύνωμεν μὲ νερὸ καὶ νὰ τὴν στεγνώ-
σωμεν κατόπιν. Διὰ μεγάλην ποσότητα πατάτας ὑπάρχουν
εἰδικὰ μηχανήματα καθαρισμοῦ μὲ νερὸ (βλέπε εἰκ. 15).

Ἡ ἀποθήκη δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὑγρὴ, πρέπει νὰ
εἶναι σκοτεινὴ καὶ νὰ ἡμπορῇ νὰ ἀερίζεται ὅταν εἶναι
ἀνάγκη. Εἰς ὑγρὴν ἀποθήκην ἡ πατάτα σου θὰ σαπίσῃ
καὶ θὰ ζημιωθῇ. Στρῶσε κάτω ἄχυρα, πριονίδια, ρο-
κανίδια, σκόνῃ ἀπὸ κάρβουνα, ἢ ξερὰ φύλλα, καὶ κατό-
πιν ἀπόθεσε τὴν πατάτα σου εἰς σωρούς.

Διὰ περισσότερην ἀσφάλειαν μεταχειρίσου ἀσθέστην (σκόνην). Κατάβρεξε ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἡμέραν μὲ ὀλίγον νερὸ ἀσθέστην καὶ ἄφησέ την νὰ στεγνώσῃ ἕως τὴν ἄλλην ἡμέραν· θὰ ἔχῃ γίνῃ μόνῃ της σκόνῃ. Στρῶσε ἀπὸ αὐτὴν δύο δάκτυλα πάχος καὶ ἐπάνω στρῶσε

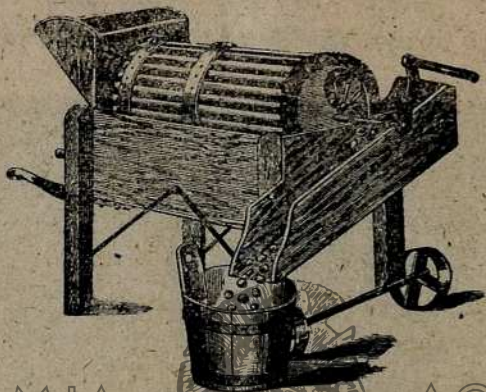

Εἰκ. 14. - Διάλεγμα τῆς πατάτας μὲ τὸ χέρι.

τὴν πατάτα, σκέπασε τέλος τὸν σωρὸν πάλιν μὲ ἀσθέστη. Ἡ πατάτα σου θὰ διατηρηθῇ τότε καλλίτερα.

Ἄν θέλῃς νὰ τὴν διατηρήσῃς δι' ἀκόμῃ περισσότερον καιρὸν ἄφησέ την ἐπὶ ἓνα τέταρτον ὥρας εἰς διάλυσιν θεϊκοῦ ὀξέος - θὰ τὸ ἀγοράσῃς ἀπὸ τὰ φαρμακεία -

2 ὀκάδες εἰς 100 ὀκάδες νερὸ μέσα εἰς ἓνα βαρέλι ξύλινον. Ἀφοῦ τὴν βγάλης, τὴν ἀφίνεις νὰ στεγνώσῃ καὶ τὴν ἀποθηκεύεις. Τὰ μάτια τῆς πατάτας ἔχουν κατ' ἑμὲ τὸν

Εἰκ. 15. — Καθαριστὴς πατάτας.

(ἡ πατάτα πλύνεται καὶ καθαρίζεται ἀπὸ τὸ χῶμά της).

τρόπον αὐτὸν καὶ φυσικὰ δὲν ἡμποροῦν πλέον νὰ βλαστήσουν. Αὕτῃ ἡ πατάτα δὲν κάνει βέβαια διὰ σπόρον.

Συμβαίνει πολλὰς φορὲς νὰ φυτρώνῃ ἡ πατάτα καὶ μέσα εἰς τὴν ἀποθήκην. Αὕτῃ ἡ πατάτα δὲν κάνει διὰ φαγητὸν διότι ἡμπορεῖ νὰ σὲ φαρμακώσῃ. Ἡ φυτρωμένη πατάτα ἔχει δηλητήριον, τὴν «σολανίνην».

14. Τί κοστίζει καὶ τί δίνει ἓνα στρέμμα πατάτας.

Ἡ πατάτα, μάλιστα ἡ ποτιστικὴ, σηκώνει πολλὰ ἔξοδα διὰ ὄργωμα, κόπρισμα, σκάλισμα, παράχωμα, πότισμα, ξερίζωμα κ.λ. ἀλλὰ καὶ δίνει πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὴν ξερικὴν.

Ἐνα στρέμμα ποτιστικῆς πατάτας στοιχίζει 100 - 200 δραχμὲς διὰ ἐνοίκιον, σπόρον, ἐργατικά, νερὸ κ.λ.

Δίνει ἀπὸ 1000 - 2000 ἑκάδες πατάτα, κατὰ μέσον ὅρον ἀξίας πρὸς 15 λεπτὰ 150 - 300 δραχμὲς.¹

Ἡ ξερικὴ πατάτα στοιχίζει ὀλιγώτερα διότι ἔχει καὶ ὀλιγώτερα ἐργατικά.

Ὁ καθένας εὐκόλα βλέπει τί κέρδος ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ ἡ πατάτα, χωρὶς βέβαια νὰ λογαριάσῃ τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν τῆς σημερινῆς ἀγορᾶς.

15.

Γεωργοί, φυτεύετε ὅσον ἡμπορεῖτε περισσότερην πατάτα. Ὁργάνετε βαθειά, φουσκίζετε ἀφθονά, σκαλίζετε καὶ παραχώνετε ὅσον ἡμπορεῖτε καλύτερα. Ἄν διὰ πρώτην φοράν θέλετε νὰ καλλιεργήσετε πατάτα, δοκιμάσατε εἰς μικρὰν ἑκτασιν διὰ νὰ μάθετε. Εὐκόλα θὰ πεισθῇτε ὅτι ὅσον τὴν περιποιεῖσθε, τόσον σὰς δίδει περισσότερον.

Εἰς τὰ περισσότερα μέρη τοῦ τόπου μας μόνον τὰ ποτιστικὰ χωράφια ἡμποροῦν νὰ καλλιεργηθοῦν μὲ πατάταν. Ἄν ὅμως ἔχετε χωράφια πλούσια καὶ κρατοῦν ὑγρασίαν ὅπως εἰς πολλὰ μέρη τῆς Θεσσαλίας, Βοιωτίας, Ἠλείας, Λακωνίας, Βερροίας, Σερρών, φυτεύετε ξερικὴν πατάταν. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι θὰ ἔχετε τότε ὀλιγώτερην ἀπόδοσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔξοδά σας θὰ εἶναι πολὺ ὀλιγώτερα.

¹) Σήμερον ποὺ ἡ πατάτα πληρώνεται ἀκριβώτερα τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα ἀπὸ ἑνα στρέμμα εἶναι φυσικὰ μεγαλύτερον.

Οἱ μεγάλοι κτηματῖαι πάλιν ἔχουν καὶ αὐτοὶ συμφέρον νὰ καλλιεργήσουν πατάτα, διότι ἂν δὲν ἔχουν εἰς τὰ κτήματά των ἄρκετους ἐργάτας, ἔχουν ὁμῶς καλύτερα καὶ δυνατώτερα ζῖα, τελειότερα ἐργαλεῖα διὰ νὰ τὴν φυτέψουν, νὰ τὴν παραχώσουν καὶ νὰ τὴν ξεριζώσουν. Ἄν ἔχουν χωράφια κοντὰ εἰς ποτάμια, ἔχουν πάλιν τὰ μέσα νὰ ἐγκαταστήσουν ὑδραυλικά μηχανήματα καὶ νὰ κάνουν τὰ χωράφια τους ποτιστικά. Ἡ ἀξία τῶν ποτιστικῶν θὰ ἀυξήσῃ μαζὺ μὲ τὸ εἰσόδημά των.

Ὁ καθένας λοιπόν, ὅσον ἡμπορεῖ, πρέπει νὰ καλλιεργῇ πατάτα. Νὰ τὸ εἰδεύρῃ, ὅτι ὅχι μόνον θὰ ἔχῃ ἓνα καλὸν κέρδος, — ὀλίγες καλλιέργειες δίνουν τὸ εἰσόδημα τῆς πατάτας — ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τόπον θὰ προσφέρῃ πραγματικὴν εὐεργεσίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000015644

A11840